

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань прав людини, деокупації та реінтеграції
тимчасово окупованих територій України,
національних меншин і міжнаціональних відносин

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Голові Комітету Верховної Ради
України з питань правоохоронної
діяльності
Сергію ІОНУШАСУ

Щодо реєстр. № 14036
від 12.09.2025

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 22 вересня 2025 року (протокол № 135), розглянув проект Закону України про внесення змін до Дисциплінарного статуту Національної поліції України щодо врегулювання питання запобігання випадкам дискримінації за ознакою статі та сексуальних домагань на робочому місці, реєстр. № 14036 від 12.09.2025, поданий Кабінетом Міністрів України (далі – законопроект).

Відповідно до пояснювальної записки проект Закону розроблено з метою окремого врегулювання в Дисциплінарному статуті Національної поліції України питання щодо запобігання випадкам дискримінації за ознакою статі та сексуальних домагань на робочому місці.

Для досягнення поставленої мети проектом Закону пропонується внести зміни до Дисциплінарного статуту Національної поліції України, затвердженого Законом України від 15 березня 2018 року № 2337-VIII, відповідно до яких, зокрема, передбачається наступне:

- службова дисципліна, крім основних обов'язків поліцейського, визначених статтею 18 Закону України "Про Національну поліцію", зобов'язує поліцейського *не допускати дискримінації, зокрема за ознакою статі, чи сексуальних домагань*;

- з метою забезпечення дотримання службової дисципліни керівник зобов'язаний *організовувати службову діяльність із неухильним дотриманням принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків*;

- службове розслідування, пов'язане із дискримінацією за ознакою статі та сексуальним домаганням, *проводиться дисциплінарною комісією, до складу якої*

призначаються по можливості представники обох статей у рівному співвідношенні.

Під час обговорення проекту Закону народні депутати України – члени Комітету звернули увагу на наступне. До Верховної Ради України періодично подаються окремі законопроекти щодо внесення змін до законодавчих актів, які регулюють діяльність різних органів, однак спрямовані на вирішення одного і того ж питання - забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання і протидії дискримінації. Так, із зазначеного питання Урядом вже подавався законопроект реєстр. № 9099 (зміни до Закону України «Про Дисциплінарний статут служби цивільного захисту») та законопроект реєстр. № 9340 (зміни до Дисциплінарного статуту Національної поліції України). Незважаючи на той факт, що обидва законопроекти подавалися одним і тим же суб'єктом (Кабінетом Міністрів України) та стосувалися одного і того ж питання (конституційні приписи щодо рівності прав жінок і чоловіків), використані в них формулювання хоч і мали загальний характер, однак суттєво відрізнялися. Разом з тим Верховною Радою України було прийнято за основу ініційований народними депутатами України проект Закону України про внесення змін до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України щодо вдосконалення механізмів забезпечення військової дисципліни, запобігання і протидії проявам дискримінації та сексуальним домаганням (реєстр. № 13037), яким передбачається інший підхід - закріплення в законодавчому акті не лише загальних норм, а й механізмів їх реалізації. Враховуючи зазначене, подання Урядом законопроекту реєстр. № 14036, яким в черговий раз пропонується фрагментарно вирішити питання стосовно забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в окремому законодавчому акті без закріплення конкретного механізму реалізації, свідчить про відсутність у Кабінету Міністрів України комплексного підходу щодо врегулювання зазначеного питання.

Рівність та недопустимість дискримінації особи є конституційними принципами, які закріплені в статті 21 та статті 24 Основного Закону України. При цьому приписи Конституції є нормами прямої дії і апріорі повинні виконуватися всіма органами державної влади та їх посадовими особами. Таким чином, проблема щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків та запобігання і протидії дискримінації полягає не у відсутності відповідних правових норм у різних законодавчих актах, які регулюють діяльність окремих органів, а в неналежному виконанні конституційних приписів. Тому без закріплення в законопроекті реєстр. № 14036 конкретних механізмів реалізації (наприклад, щодо права на конфіденційне звернення стосовно сексуальних домагань, способів реагування, відповідальних осіб тощо) внесення запропонованих у ньому змін до статей 1 і 3 Дисциплінарного статуту

Національної поліції України, які фактично дублюють вже існуючі законодавчі норми у сфері гендерної рівності та запобігання і протидії дискримінації, лише переобтяжуватиме законодавство.

Крім того зверталась увага, що в законопроекті міститься положення, згідно з яким службове розслідування, пов'язане із дискримінацією за ознакою статі та сексуальним домаганням, проводиться дисциплінарною комісією, до складу якої призначаються *по можливості* представники обох статей у рівному співвідношенні. Однак застосоване у відповідній нормі формулювання «*по можливості*» створює правову невизначеність та потенційно може призвести до маніпулювання у процесі реалізації відповідного положення.

За підсумками обговорення, Комітет ухвалив рішення: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності з пропозицією врахувати зауваження Комітету при опрацюванні проекту Закону України про внесення змін до Дисциплінарного статуту Національної поліції України щодо врегулювання питання запобігання випадкам дискримінації за ознакою статі та сексуальних домагань на робочому місці, реєстр. № 14036 від 12.09.2025, поданого Кабінетом Міністрів України.

Голова Комітету

А. ЗАДОРЖНИЙ

